

ТЕНК „ЛЕОПАРД 2”
И БОРБЕНА ИСКУСТВА
У СИРИЈИ

УНИШТЕН МИТ О СА

Немачки тенк „леопард 2” добро је познат у свету наоружања. Настао је седамдесетих година прошлог века, када се појавио и совјетски тенк Т-72, који је постао страх и трепет за западне тенкове, који су углавном били модели стари две деценије. Међутим, треба подсетити на то да је био и резултат неуспешно завршеног америчко-немачког пројекта заједничког тенка, одакле је потекао и амерички М1 „абрамс”. Наиме, када је пропао тај пројекат, сви су пошли својим путем, а Немци су у даљем развоју имали највише успеха. Уосталом, њихова тенковска школа одувек је била у самом врху.

У време кад је настао „леопард” се издвајао по топу 125 mm са аутоматским пуњењем. Био је далеко бољи од топа 105 mm, који је био највећи на Западу, док је већина тенкова тада имала старе топове 90 милиметара.

Током година „леопард 2” модификован је више пута и до данас је сврстан у сам врх светских достигнућа у тенкоградњи.

Различитост

„Леопард 2” издваја се од осталих тенкова по изузетно квалитетном топу 120 mm фирме „Рајнметал”, одличном оклопу и изузетном мотору.

Слично тенковима произведеним на Западу, муниција је смештена у задњем делу куполе (15 граната), где је најмање изложена ватри противника, али са једном иновацијом – део граната (27) налази се у предњем делу тенка, с леве стране оклопног тела (иза возача који седи у средини на предњој страни тела). Наиме, Немци су прорачунали да је

„Леопард 2”
на служби
у Бундесверу

ВРШЕНСТВУ

Прва борбена употреба „леопарда” у свету није протекла сјајно како се очекивало. Напротив. Немачки „Die Welt” доноси податке о њиховом уништењу, а и амерички „Старс енд страјпс” говори о дебаклу „леопарда”. Показало се да имају доста мана и да се ни по чему не истичу у односу на друге тенкове. На ратишту су до изражаја дошли његови недостаци, посебно огромна маса и силуета.

предњи оклоп изузетно јак, те да је ту веома мала шанса да га непријатељ погоди гранатом.

„Рајнметалов” L44 топ изузетних је карактеристика и превазилази и совјетски 125 mm са Т-72. Показао је тако добре резултате да су га и Американци узели за М1 „абрамс”, као замену за 105 mm, који су прво наменили овом тенку. Заправо, тај немачки топ је и једина значајна карактеристика на америчком тенку, која га ставља у ранг са осталим светским оклопњацима.

Поткалибарна граната за тај топ пробија 560 mm оклопа на даљини до 2.000 метара. Немци су по угледу на Русе направили и пројекат верзије са ракетом која се испалује из топа и има домет од 6.000 метара.

Погон тенка такође је изузетан – мотор од 1.100 kW, са 2.600 обртаја у минути, а оклоп се састоји од квалитетног челика, с модуларним компонентама. Процењује се да је реч о вишеслојном оклопу, чији слојеви су различите чврстине и састоје се и од еластичних материјала и неметала.

Потпуно разорени „леопард 2”. Види се напред да је покидан део предњег оклопа где је спремиште за муницију.

Све заједно – топ, оклоп и мотор са савременом оптиком и електроником – даје најбољи тенк на свету, а посебно је важно то што су га дизајнирали Немци, који су синоним за тенкове.

Све те изузетне одлике биле су разлог што су значајније европске државе купиле „леопарде“ у разним верзијама. Међу њима су Грчка, Аустрија, Норвешка, Холандија, Пољска, Шпанија, Шведска, Швајцарска, Турска. Куповину су најавиле и Саудијска Арабија, Хрватска и Бугарска. Многи га сматрају за један од најбољих тенкова који данас постоји на тржишту. А да ли је баш то тако?

Хваљен па прехваљен

Праву оцену дају борбена искуства. Сведоци смо да се много хваљени амерички „абрамс“ изузетно лоше показао у борбама у Ираку, а сада и у Јемену, где су их релатив-

који су имали слабије оклопне јединице, евентуално тенкове Т-72, а који нису сматрани претњом за „леопарде“.

Међутим, слике које су с ратишта стигле до нас говоре другачије. Наиме, исламисти, а вероватно и курдске снаге, не само што су успешно уништавали тенкове М-60, већ су се на удару непријатељских противоклопних ракета нашли и „леопарди“. И заиста, почеле су да стижу најпре непроверене вести, а потом и први снимци и фотографије оштећених, па потом заробљених и уништених „леопарда“. За сада се процењује да је Турска изгубила око 30 тенкова „леопард 2“ у Сирији.

Пажњу привлаче слике оштећења, која су на „леопардима“ изузетно велика, чак и већа него на америчким „абрамсима“ у Ираку. На једној фотографији види се да је потпуно и до непрепознатљивости искидано оклопно тело „леопарда“, са куполом недалеко од тенка, која је евидентно летела у ваздух од силе експлозије. Такође, јасно се

Уништен „леопард 2“ турске војске у градској борби

но лако уништавале ракете „фагот“ совјетске производње, старије генерације. Установило се да су технички недорасли и да имају доста недостатака.

А „леопард“?

О томе како су се они до сада показали, говори пример Турске, која је купила знатан број „леопарда“. Када је упутила своје снаге у Сирију да се боре званично против исламиста у склопу заједничке кампање против Исламске државе, као први ешалон послала је тенкове „леопард“, уз подршку М-60 тенкова унапређених у Израелу. Очекивало се да се „леопарди“ покажу веома добро у борби против исламиста,

види да с леве стране од возача практично више не постоји оклопно тело и да с предње стране погонског дела више нема ни точкава. У први мах то је било збуњујуће, али ако се сетимо да ту стоји оних 27 граната, долазимо до закључка да је експлозија активирала целокупни бојеви комплет тенка. Може се посумњати у идеју о досад слављеној оклопној заштити „леопарда“ са све начином смештаја муниције.

Логично се поставља следеће питање: Ако експлодира 27 граната у телу тенка, каква је онда сврха стављати део бојевог комплекта у задњи део куполе с вратанцима за експлозију на одбацивање? И уопште, каква је онда разлика и

У ЕВРОПСКИМ АРМИЈАМА

Многе европске државе купиле су „леопарде“ у разним верзијама. Међу њима су Грчка, Аустрија, Норвешка, Холандија, Пољска, Шпанија, Шведска, Швајцарска, Турска. Куповину су најавиле и Саудијска Арабија, Хрватска и Бугарска. Многи га сматрају за један од најбољих тенкова који данас постоји на тржишту.

Грчки „леопарди 2“

бољитак у односу на совјетску логику смештаја целокупног комплета у аутомат у телу испод куполе?

Немачки стручњаци покушали су да објасне поменуте губитке неискуством посада и чињеницом да Турска није купила додатни оклоп за урбану борбу. Међутим, добар топ и јак оклоп довели су до тога да тенк има чак 60 тона, да његов мотор, иако одличан, нема никакву улогу у лаганом вожњи тенка кроз градске улице, те да је топ 120 mm у урбаним условима подједнако добар или лош као сви остали. Управо је то оно што су ирачки „абрамси“ осетили на „својој кожи“ пар година раније.

Прва борбена употреба

Прва борбена употреба „леопарда“ у свету није протекла сјајно како се очекивало. Напротив. Немачки „Die Welt“ доноси податке о њиховом уништењу, а и амерички „Старс енд страјпс“ говори о дебаклу „леопарда“. Показало се да имају доста мана и да се ни по чему не истичу у односу на друге тенкове. На ратишту су до изражаја дошли његови недостаци, посебно огромна маса и сила.

Немачки стручњаци покушали су да дебакл објасне тврђом да је тенкове њихове производње уништио руски систем „корнет“, који има пробојну моћ чак 1.200 mm (1,2 m) панцирног челика, и истакли да од њега за сад нема заштите. Међутим, тешко је поверовати да се свуда на ратишту од Ирака, Сирије и Јемена налазе „корнети“. Истину за вољу, „леопарди“ су уништени од назад и са стране, али се сва возила тако нападају. Нико данас неће напасти неко борбено возило са чела.

Морамо ипак имати у виду да су сви тенкови на свету, са изузетком Т-14 „армате“, већ у средњим годинама, јер су настали седамдесетих година прошлог века, када се очекивало да ће се водити борбе тенк у тенк и то са чела. Зато „леопард“ изгледа бољује, као и „абрамс“, од доста слабијег оклопа са стране и позади. Међутим, изговори о нападима „корнетима“ са стране не стоје. И Арапски Емирати су у Је-

мен послали тенкове „леклерк“ француске производње, који су много боље прошли. За сад су неки претрпели оштећења, али су имали само један губитак – када је ракета „конкурс“ пробила чеони оклоп, убила возача и ранила у ноге командира. Међутим, тенк није уништен и део посаде је преживео.

Изгледа да су се француски тенкови показали боље од америчких и ових глорификованих немачких. Тешко је поверовати у то да су турски тенкисти слабији од емиратских, јер су на том бојишту и они изгубили десетине „абрамса“.

Новине у најави

Немачка и земље Запада свесне су чињенице да немају нови тенк ни у најави, те да морају да модификују постојеће. Немци сматрају да би у будућности требало појачати топ и више се усредсредити на наоружање, а мање на оклоп. Мишљења су да нема сврхе појачавати заштиту, јер ће и ракете постајати све моћније.

Тако се родила идеја о топу 130 mm, који би требало да буде бољи од оног на Т-14 „армати“, бар по њиховом мишљењу, с тим да и сама „армата“ чека новији и бољи топ. Сматрају да је „армата“ веома добра у заштити од непријатељских ракета, те да зато предност треба дати добром топу.

Уместо закључка, подсетимо да за правилну употребу тенкова у борби постоји више фактора. Првенствено, то је логистичко питање, дотур муниције, резервних делова, одржавање и оправка, затим тактичко, начин и употреба оклопних јединица у урбаним и другим условима, и на крају, али не мање значајно, обуке посада и команди тенковских јединица.

Показало се да су емиратски „леклерк“ тенкови одлично опслуживани, квалитетно поправљани, у кратком времену враћани у борбу, да је дотур горива и муниције веома добар, а начин употребе рационалан, што смањује губитке.

А „леопарди“? Ако цитирамо поменути „Die Welt“ – борбе у Сирији уништиле су мит о савршенству немачких тенкова. И они су рањиви као и остали. ■

Александар КИШ